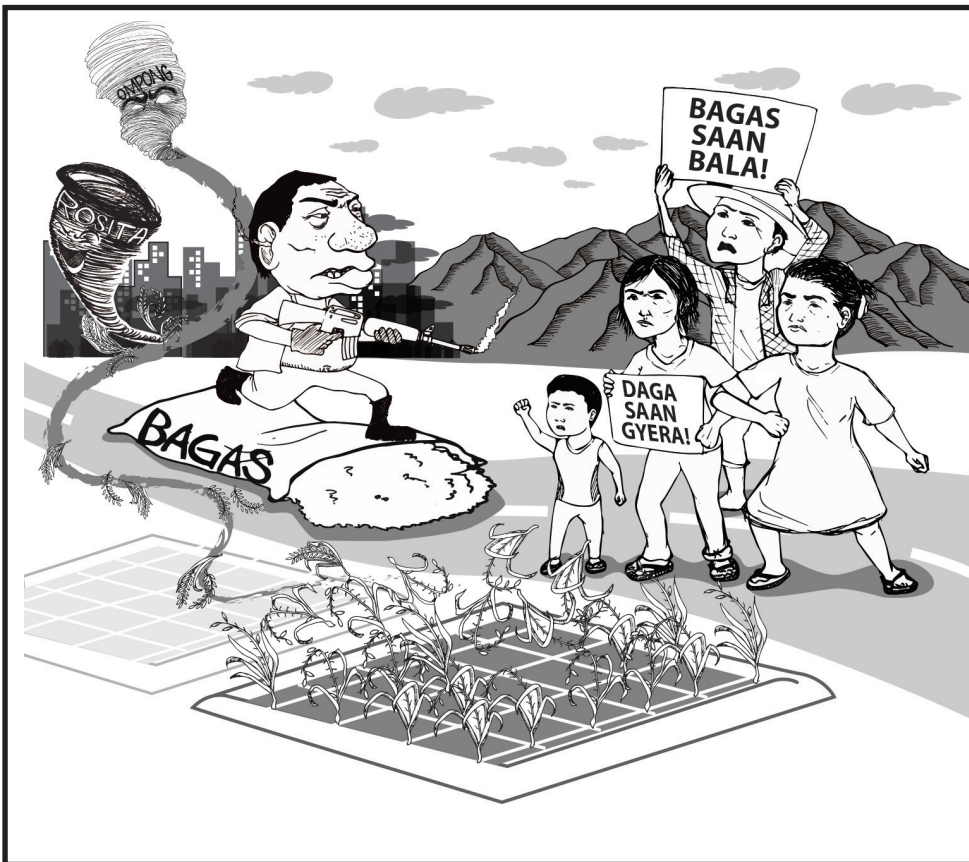

Editoryal

Irupir ti pang-ekonomya a karbengan ken labanan ti umir-irteng a pasismo ti rehimen

Iti rumigrigat a biag a bakbaklayen ti naruy nga umili gapu kadagiti ipatpatungpal ti rehimen a US-Duterte a neoliberal a patakaran ken linteg iti ekonomya, lumawlaw ti pannakidangadang da a mangirupir kadagiti pang-ekonomya ken pampulitika a karbengan ken pagimbagan. Ngem imbes a sungbatan ti rehimen dagiti arungaing ti umili, rumungrungsot a pasismo ti isango na.

Karkaro a nailumlom ti umili iti kinakurapay manipud idi naipatungpal ti linteg a TRAIN 1. Daytoy a linteg ket nangiduron ti napartak ken nangato nga implasyon wenno pananggato ti presyo dagiti gagatangen agraman dagiti panggimong a serbisyo kas iti danum ken kuryente. Naigiddan pay ditoy ti nagsasaruno a kalamidad a nangdidigra iti umili aglalo dagiti mannalon. Iti rehiyon ti Ilocos-

Cordillera pay laeng, nakaro a rigat ti linak-am dagiti mannalon kalpasan a simmaplit ti nagsaruno a bagyo nga Ompong ken Rosita. Ti dua a bagyo ket nangipaay ti nalawa a pannakaperdi ti agrikultura nga aggatad iti nakadakkakel a P22 bilyon. Kimmaro ti krisis ti kabiagan dagiti mannalon gapu iti pannakaperdi ti ginasut a ribo nga ektarya a mamulmulaan ti pagay, mais ken nateng. Adu kaniada ti karkaro a

nailumlom iti utang a saan dan a kabaelan a bayadan.

Uray dagiti umili nga agminminas kas idiy Benguet ket nailumlom met iti utang ken karkaro pay a kinarigat gapu iti kontra-umili a desisyon ti Department of Environment and Natural Resources (DENR) nga iserra ti amin a pag-usokan wenno small scale mining (SSM). Gaputa naawanan ti kangrunaan a pagbiagan, nakasanggir dan iti utang para iti inaldaw a kasapulan.

Ti umir-irteng a krisis pangkabiagan ti mangidurduron iti umad-adu a mannalon a mangilaban kadagiti pang-ekonomya a kiddaw ken karbengan. Ti sungbat ti terorista a rehimen ni Duterte ket saan a hustisia no di ket karkaro a panangmilitarisa kadagiti komunidad ti mannalon ken nailian a minority. Nasaknap ti panagpangta, panangharas ken pammutbuteng kadagiti komunidad ken organisasyon kasta met ti ilegal a panag-aresto, panangibalud ken pammapatay kadagiti lider ti umili a mangilablaban kadagiti kiddaw ken karbengan da. Idi Oktubre, minasaker dagiti paramilitar ti siyam a nakurapay a mannalon idiy Sagay City, Negros Occidental a nangsukay iti maysa a kadagaan a dati a sakop ti hacienda ti maysa nga apo't daga, tapno maaddaan ti nayon a taraon ken mairupir ti karbengan da a matagikua ti nasao a daga. Nasaknap ti panagkampo dagiti tropa ti militar kadagiti barbaryo

no sadinno a puersado a makontrol ti tignay ti umili ken pilit a pasurenderen da dagiti lider ken kameng ti organisasyon ti umili nga iparang da kas NPA. Tapno nairut a matiktikan ti tignay ti umili, nasaknap ti panangusar ti militar kadagiti ramay na iti intelligence, kas iti Barrio Intelligence Network (BIN), Masa-Masid ken CAFGU kadagiti baryo ken Student Intelligence Network (SIN) kadagiti eskuelaan. Pati dagiti barangay officials ket puersaen da a maaramat para ditoy.

Iti desperado nga addang a padaksen dagiti organisasyon ti umili a mangilablabaan kadagiti kiddaw ken karbengan, ipakpakat ti rehimen ni Duterte dagiti narugit a taktika ti “red-tagging” wenna panangpabasol a dagitoy ket front organizations ti CPP ken NPA. Aktibo a maus-saar saan laeng ti mainstream media (dyaryo, radyo, telebisyon) no di ket pati ti social media (internet) para iti panag-atake laban kadagiti progresibo nga organisasyon ken rebolusyonaryo a tignayan.

Inpataw ti rehimen ti extension ti Martial Law iti Mindanao, a mangpakaro iti kinaranggas militar iti rehiyon lalo iti erya dagiti Moro ken Lumad. Malaksid ditoy, indeklara ni Duterte ti state of lawlessness kadagiti rehiyon ti Bicol, Eastern Visayas ken iti isla ti Negros. Nabayagen a kayat ni Duterte nga agideklara ti Martial Law iti intero a pagilian ken agbirbirok ti rason ken pamuspusan tapno maipatungpal daytoy. Panggep na ditoy a mas mapatibker ti terorista a turay na tapno mas nawaya a maipatungpal na dagiti maka-imperyalista ken kontra-umili a programa. Ngem uray pay awan ti pormal a deklarasyon, agraraira iti intero a pagilian ti martial law a tipo ti panagturay.

Kagiddan ti panangipatungpal ti rehimen ti nakaro a ranggas ket ti konsolidasyon ti reaksyunaryo a burukrasya tapno ad-adda a mapairut ti tengngel na iti poder. Dagiti nangangato a pwesto kadagiti ahensya ti guberno ket napunnon kadagiti retirado nga opisyal ti AFP ken PNP. Iti agdama, agmanmaniobra

ti kampo ni Duterte tapno maisigurado nga inton eleksyon 2019 ket maiggeman latta ti bunggoy ken dagiti kakumplot na ti kaaduan a pwesto iti senado, kongreso ken lokal a guberno. Iti kasta, maisigurado ti agtultuloy a pasista-terorista a panagturay na.

Iti sango ti umir-irteng a krisis iti ekonomya ken nakaro a pasista a panagturay, kasapulan a tuloy-tuloy a palawaen ti nagkaykaysa a pigsa ti amin a marigrigat ken maidadaneg nga umili. Ipursige dagiti kampanya a mangilaban ken manggun-od kadagiti pang-ekonomya a kiddaw ken karbengan, kas iti panangingato ti presyo ti produkto ti mannalon, panangipababa ti abang iti daga ken makina, panangipababa iti nangato nga interes ti pautang, panangpunas ti panagsingir ti abang iti irigasyon, ken dadduma pay. Kagiddan daytoy ti pananglaban kadagiti kumpanya ken proyekto a mang-agaw iti daga dagiti nailian a minorya ken mannalon kas kadagiti kumpanya ti minas ken enerhiya. Kasapulan met nga ilaban ti naan-anay a serbisyo manipud iti reaksyunaryo a guberno para kadagiti mannalon ken dadduma pay nga umili a nadidigra kadagiti napalabas a bagyo. Gammatan ti panawen ti kampanya iti eleksyon tapno irupir dagiti kongkreto a kiddaw ti umili. Kagiddan na, usaren ti natibker ken nalawa a panagkaykaysa ken panagtignay ti umili tapno labanan ti pasista a ranggas nga iyab-ablat ti rehimen a US-Duterte.

Kagiddan ti panangiyabante ti armado a pannakidangadang, ti napinget a pang-ekonomya ken pampulitika a tignay masa ti lumawlawaw nga intar ti umili ti mangpanday iti bileg pampulitika da nga isu’t mangiduron iti pudno a panagbalbaliw agturong iti tarigagay a pudno a nawaya, demokratiko ken nadur-as a masakbayan. ✎

Ti *Dangadang* ket rebolusyonaryo a pagiwarnak iti Amianan-Laud a Luzon iti tarabay ti PARTIDO KOMUNISTA ti PILIPINAS. Maipablaak ditoy dagiti dam-damag kadagiti aksyon ti Bagong Hukbong Bayan ken dangadang ti umili kasta met ti panagamiris kadagiti isyu a pakaseknan ti umili.

Silulukat ti *Dangadang* iti aniaman a saludsod, dillaw, singasing, koresponsal ken pangkultura a parnuay tapno mapadur-as ti linaon na.

Pagtitinnulongan tayo a padur-asen ti *Dangadang*. Ti sangapulo a piso a presyo ti pagiwarnak ket bassit a donasyon tapno suportaran ti agtultuloy a pannakairuar na.

ITI DAYTOY NGA ISYU:

Editorial: Irupir ti karbengan ken labanan ti umir-irteng a pasismo ti rehimen.....1
 Abang iti daga, napababa dagiti mannalon.....3
 Salcedo Dam, naisardeng ti konstruksyon3
 Ti laban para iti nawaya a panagayus ti Karayan Chico.....4
 Ti panagabante ti tignayan ti kabataan iti Kalinga6
 Dagiti biktima ti Martial Law, inpanawagan ti panangibalud kenni Imelda7
 Bagyo a Rosita 8
 Awan sarday ti pammadakes kadagiti organisasyon masa iti Ilocos ken Cordillera 8
 Komiks: Manuel10
 Kultura: Bilang11

Abang iti daga, naipababa dagiti mannalon

Apo't daga, napapanaw

Kalpasan ti mano a dekada a kampanya, nagballigi dagiti mannalon ti Hacienda Encarnacion idiy Sta. Cruz, Ilocos Sur iti kampanya a maipababa ti abang iti daga idi Agosto. Manipud iti tinawen nga abang a P5,000 tunggal ektarya, inlaban da kadagiti Encarnacion nga agbalin a P2,500 kada ektarya ti tinawen nga abang. Nayon a nagun-od da iti nasao a kampanya ti karbengan nga agala ti kayo a pangsungrod ken pangbalay, nga immuna a

nailaban da sakbay ti kampanya kasilpo iti abang.

Kalpasan dagitoy a kampanya, napapanaw ti apo't daga iti asyenda.

Ti Hacienda Encarnacion ket mangsaksaklaw iti nasurok 700 nga ektarya a bambantay ken katalalanan.

Daytoy a kampanya ket nagresulta iti nadumaduma a balligi iti panangpatibker kadagiti organisasyon masa. Iti laksid ti makatawen a panagpuerto ti

'Peace and Development' Teams ti 81st IB iti nasao a lugar, aktibo latta a nagtigtignay ti umili. Nupay kastoy, siaammo ti umili nga agtultuloy latta ti laban ta saan met nga agsardeng ti apo't daga nga agmaniobra tapno mabawi dagiti balligi a nagun-od ti mannalon ken maipaidam ti daga kaniada. Isunga kasapulan da a tuloy-tuloy a papigsaen ken palawaen ti organisasyon da. ✎

Salcedo Dam, naisardeng ti konstruksyon

Naipakita dagiti umili ti pigsa ti agtimpuyog a panagtignay iti balligi a panangpasardeng iti konstruksyon ti Gregorio del Pilar Impounding Project (GDPIP) idiy Salcedo, Ilocos Sur. Iti surat nga inpatulod ti National Irrigation Administration (NIA) iti opisina ni Mayor Leopoldo Gironella, inbaga da a saanen a maituloy ti nasao a proyekto.

Nakuna ti Timpuyog ti Umili ti Karayan Buaya (TUKB) a daytoy a desisyon ket balligi ti kolektibo a panagtignay ti umili. Naiyebkas met laeng ti TUKB ti panagyaman kadagiti simmuporta iti nasao a kampanya. Malagip a nangirussuat dagiti umili ti Salcedo, Del Pilar ken dadduma pay nga apektado a lugar iti serye dagiti tignay protesta tapno suppiaten ti panangitakder iti nasao a dam, a maysa kadagiti priority dam projects ti rehimen a US-Duterte. 2,000 nga umili ti nagpirma iti petisyon a nagturong iti dayalogo iti baet ti umili ken dagiti ahensya ti guberno a NIA ken DENR idi Setyembre.

Iti bangir daytoy a balligi ket naiyebkas dagiti residente ti danag, ta nupay naisardeng ti GDPIP ket inbaga ti NIA a maisukat met ti Ilocos Sur Transbasin Project (ISTP).

Iti insayangkat ti NIA a Stakeholders Forum on Irrigation Development idi Oktubre 24, 2018 iti Plaza Maestro Convention Center idiy Vigan City, nailawlawag ti plano ti ISTP. Aggapu ti danum manipud iti Abra River ken mangsaklaw kadagiti ili ti Quirino, Del Pilar, Salcedo, Galimuyod, Candon City, Sta. Lucia, Sta. Cruz, Sta. Maria, Burgos, Narvacan ken Nagbukel. Karaman iti plano ti panangitakder ti mini hydro plant para iti elektrisidad, ken ti panagbalin a paggapuan ti danum para iti pagtaengan a saklaw dagiti water district iti Ilocos Sur. Nakuna ni NIA Administrator Ricardo Visaya, mabalin a dumanon iti P100 bilyon ti mausar a pondo ken marugian iti maudi a paset ti 2019 wenno rugi ti 2020.

Malaksid pay ditoy, adda pay ti plano a mangitakder ti nayon a dua nga irigasyon kadagiti ili ti San Juan ken Cabugao. Nailawlawag met laeng ti NIA ti panggep da a mangitakder pay iti dakkel a proyekto nga irigasyon idiy La Union.

Daytoy a porum ket inatendaran dagiti opisyal ti NIA iti Region 1, dagiti opisyal ti LGU ti Ilocos Sur ken La Union, grupo

dagiti irrigators, Department of Agriculture, Department of Public Works and Highways, kasta met dagiti opisyal militar a kas kada Brig.Gen. Henry Robinson, kumander ti 702nd Brigade ken Lt.Col. Charles Castillo, kumander ti 81st IB.

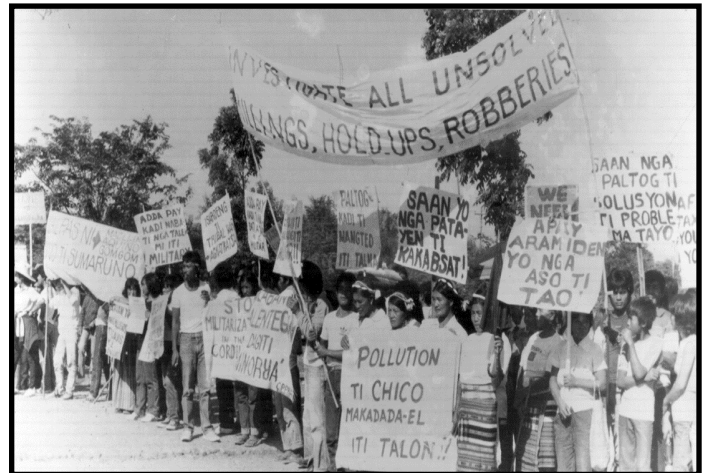
Idurduron ti NIA ti agresibo a panangitakder kadagiti proyekto nga irigasyon iti intero a pagilian iti konteksto ti Build, Build, Build a programa, nga agturong iti pribatisasyon dagitoy a serbisyo gapu ta agbalin a pagnegosyoan dagiti lokal ken gangannaet a kontraktor daytoy. Imbes a pondoan ti guberno, ipasa na ti responsibilidad iti panangitakder ken panangmintina ti irigasyon kadagiti pribado a kumpanya. Maisilpo met laeng ditoy ti panag-irteng ti militarisasyon tapno protektaran dagitoy a proyekto a negosyo dagiti kapitalista.

Nakuna dagiti residente ti Salcedo a kasapulan a maammoan ti umili ti detalye ti nasao a proyekto. Inpanawagan met ti TUKB nga agtalinaed a managbantay ken natibker iti panangsalaknib iti daga, pagbiagan ken mismo a biag dagiti umili. ✎

SERYE: PATAWID TI PAKASARITAN, ITULTULUY TI REBOLUSYONARYO A DANGADANG

Dekada 70. Ti intero a pagilian ket sinallukoban ti sipnget ti Martial Law nga inyetnag ti diktaduranga US-Marcos. Kas natulnog nga aso-aso ti imperyalismo, agresibo nga inpatungpal ti rehimen dagiti plano ken proyekto a pagganansyaan dagiti gangannaet a kapitalista, kasta met ti pamilya ken dagiti kroni na. Maibilang ditoy ti kadakkelan a proyekto iti enerhiya a pinondoan ti International Monetary Fund-World Bank (IMF-WB), ti Chico Dam I-IV a mangsaklaw iti Kalinga ken Bontoc. Iti sango daytoy a pangta iti daga, pagbiagan ken biag ti umili, nasindian ti apoy ti nabileg a panagkaykaysa ken armado a panaglaban a nangpasardeng iti proyekto ti diktadura.

Protesta ti umili laban iti Chico Dam idiy Tabuk

Ti laban para iti nawaya a panagayus ti Karayan Chico

Ganansya ti diktadura, umili ti agsagaba

Tawen 1974 idi pinanggep ti diktadura a Marcos nga itakder ti serye ti uppat a dam iti Karayan Chico para iti panagpartuat ti kuryente. Dagitoy nga uppat a dam ket naitudo a maitakder iti saklaw ti lima a munisipyo iti Kalinga ken Mountain Province. Ti Dam 1 ket banda iti Bontoc, Dam 2 idiy Betwagan, Sadanga, Dam 3 idiy Basao, Tinglayan, ken ti Dam 4 ket idiy Tomiangan, Dupag, Tabuk. Daytoy ket nakapauneg iti disenyo ti Regional Industrialization Program ti diktadura a ti panggep ket panangiserrek kadagiti manangdadael ken mananggagam a proyekto iti Cordillera.

Ti nasao a dam, a maysa kadagiti kadakkelan a maitakder iti intero nga Asya iti daytoy a panawen, ket manglayus iti agarup 80, 000 ektarya ken mangpapanaw iti nasurok 100,000 nga umili ti Kalinga ken Mountain Province manipud iti daga da.

Ti sungbat ti umili

Iti damo pay laeng a panagserrek dagiti surbeyor ti NAPOCOR tapno iyawis ti dam ket inrehistro dagiti umili ti oposisyon da. Ngem gapu iti panangipilit ti gobyerno nga agsurvey, nauma ti umili kadagiti pamiting ken inyaramid da ti panagrakrak iti kampo dagiti surbeyor ken insubli da dagiti materyales idiy Tabuk. Nangikuyog metten dagiti surbeyor iti puersa ti Philippine Constabulary (PC) iti sumaruno a iyuumay da.

Nagisayangkat met laeng ti umili iti nadumaduma a wagas ti panagtignay tapno malapdan ti plano a dam – kas iti panangipatulod ti innem a petisyon,

delegasyon ken dadduma pay. Ngem panangallilaw, militarisasyon ken panag-abuso ti insungbat ti gobyerno, kas iti panangibalud iti 100 a taga-Kalinga kadagiti kampo militar. Sumagmamano a panglakayen ti naallilaw ti Presidential Assistance on the National Minorities (PANAMIN) ken ti binukel a Kalinga Special Development Region (KSDR). Binukel, inarmasan ken inusar ti PANAMIN ti yunit ti Civilian Home Defense Force (CHDF) tapno paputoken ken paypayan dagiti tribal war.

Iti sango ti umir-irteng a militarisasyon ken abuso, lalo ketdi a timmibker ti umili. Limmawa ti panagtignay ken ngimmato dagiti addang da. Maibilang ditoy ti panagrakrak ti 500 nga umili ti Tomiangan, Tanglag, Cagaluan ken Ableg iti kampo dagiti PC, komprontasyon dagiti babbaket iti puersa dagiti militar, ken ti panangangay kadagiti anti-dam a bodong (kitaen ti detalye iti Hulyo-Agosto 2018 nga isyu). Kagiddan na daytoy ti nasinasina nga insidente ti panangbira dagiti armado ti tribu iti NAPOCOR. Iti panagserrek ti Bagong Hukbong Bayan, mas napairutan ti panagkaykaysa ti umili ken naaddaan ti anti-imperyalista a galad ti laban kontra iti dam. Adu dagiti kabataan ti simmampa manipud kadagiti erya a saklawen ti dam.

Iti panagtigon ti tignay masa ken ti armado a pannakidangadang, saan a natebbag ti gobyerno ti tibker ti panggeddeng ti umili a lumaban. Ti panangpatay ti PC kenni Macliing Dulag ken panangsugat kenni Pedro Dungoc, dua kadagiti mabigbig a pangat ti tribu a Butbut, ket nangrubrob iti pungtot ti umili ken nangpalawa iti oposisyon,

a nakadanon inggana iti internasyunal a tukad. Kamaudiananna, gapu iti nalawa nga oposisyon ken panagpigsa ti armado a pannakidangadang, napuersa ti reaksyunaryo a gobyerno nga iyatras ti konstruksyon ti dam.

Dam idi inggana itatta

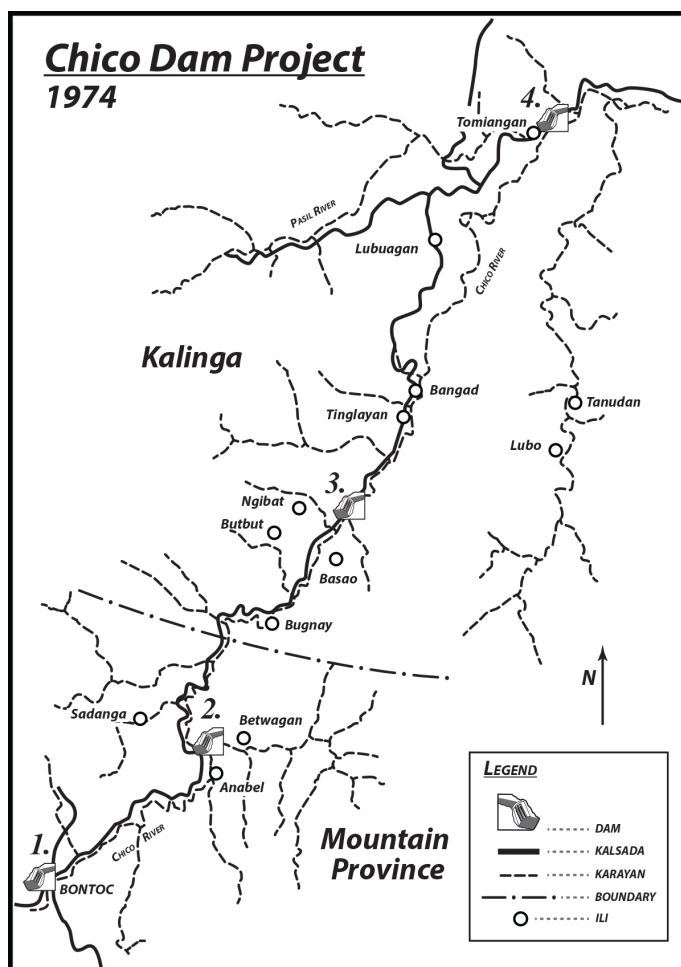
Nasurok 40 tawen ti napalabas ngem saan latta a nagbaliw ti panagkita ti gobyerno iti daga ken kinabaknang ti Cordillera – kas rekurso a pagganansyaan ken mailako kadagiti kapitalista, saan a kas materyal para iti panangipadur-as iti pagbiagan ken kasasaad ti marigrigat nga umili ti Cordillera ken ti sibubukel nga umili a Pilipino. Iti uneg ti Build, Build, Build a programa ni Duterte, naipuesto ti aplikasyon dagiti gangannaet ken lokal a kumpanya tapno agitakder kadagiti proyekto a dam para iti kuryente ken irigasyon. Ti Chico River Pump Irrigation Project (CRPIP) ket maysa kadagiti pinirmaan ti rehimen Duterte a loan agreement idi naangay ti 31st Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) Summit idi Nobyembre 27, 2017. Siyam a dam a para iti kuryente met ti naipuno a maitakder iti mismo a Karayan Chico ken kadagiti sanga na a Karayan Pasil, Saltan ken Tanudan.

Iti intero nga Ilocos-Cordillera, didigra ti impay dagiti proyekto a dam iti daga ken pagbiagan ti umili. Namin-ano a napadasan dagiti umili ti Pangasinan ti layus kalpasan a naitakder ti San Roque Dam manipud 2003 inggana iti 2018. Iti kangitingitan ti bagyo a Pepeng idi 2009, nganngani 90% ti Pangasinan ti nalayus idi nangibulos ti San Roque Dam ti danum. Kasta manen ti napasamak daytoy Hulyo ita a tawen gapu iti habagat, nu sadino ket 410 a pamilya manipud iti 17 a munisipyo ti probinsya ti napilitan a nagbakwit. Kadagiti komunidad idiafugao ken Isabela nga adda iti pagayusan ti Magat River, kanayon da a mapadasan ti layus gapu iti panangibulos ti danum tunggal panagtutudo ken no adda bagyo.

Saan latta a malipatan ti 12,000 nga lbaloy a napapanaw idiafugao Benguet ti kapadasan da idi naitakder ti Ambuklao ken Binga Dam idi 1951. Kas kadakuada, adu dagiti umili a maisakripisyo a mapapanaw manipud iti daga da tapno ikkan-dalan ti panangitakder kadagiti makadadael a proyekto a kas iti dam iti intero a Pilipinas.

Adun ti kapadasan

Iti Pilipinas, magupgop ti kapadasan ti umili kadagitoy a proyekto iti nilalaon ti National Workshop on Dams a naangay idi 2001 idiafugao Baguio City: “Dagiti naitakder a dam iti intero a pagilian ket para laeng iti panagdur-as manipud iti panagkita dagiti gangannaet a negosyante, funding agencies ken ti gobyerno. Gapu ditoy, ti umili a Pilipino, lalo dagiti mannalon ken nailian a minorya ti agbayad ti nangina. Naawan ti kinatao ken ti tawid dagiti komunidad. Dagiti komunidad a maapektaran

dagitoy a proyekto ti gobyerno ket gagangay a makasagsagrap ti harassment, militarisasyon ken ti panaglabsing iti karbengan tao. Ti pagbiagan ti umili ket inlemmes ti kinaagum iti ganansya.”

Kasapulan nga itultuloy a pairutan ti panagkaykaysa, ibutaktak ken labanan ti amin a manangdadael ti panagkaykaysa a taktika ti rehimen, ken papigsaen ti pannakidangadang ti umili a mangsalaknib iti daga ken kinabaknang. Saan a palubosan a maipaima kadagiti gamrud a kapitalista ti kinabaknang ti Karayan Chico ken intero a Cordillera. Babaen laeng iti panangdepensa kadagiti rekurso nga inaywanan, inlaban ken inpatawid dagiti immuna a kaapuan a maipreserba dagitoy kasta met ti nabaknang a kultura ken identidad ti nailian a minorya. Ti pudno a panagdur-as ket magun-od laeng basar iti nainkalintegang ken patas a sistema, saan a basar iti kinagamrud ti sumagmamano. Daytoy a kinagamrud ti mangibungbunga iti panangidadanes iti marigrigat, isunga rumbeng laeng nga agbarangkuas ken labanan ti sistema nga iturturayan dagiti agar-ari a dasig ken amo da nga imperyalista. Ti panagballigi ti rebolusyonaryo a gubat dagiti marigrigat laban kadagiti mananggundaway ken manangidadanes a dasig ti kakaisuna a solusyon tapno magun-od ti pudno a panagdur-as ken rangay babaen iti husto a panag-usar kadagiti rekurso ti pagilian para iti pagimbagan ti umili a marigrigat ken nabaybay-an. Rumbeng nga maaywanan dagitoy a kinabaknang ken rekurso ti Cordillera ken dadduma pay a paset ti pagilian tapno mausar iti panawen ti sosyalista a konstruksyon apaman a mangabak ti nailian-demokratiko a rebolusyon. ✎

TI PANAGABANTE TI TIGNAYAN A KABATAAN ITI KALINGA

Tulbek iti aktibo a panagtignay dagiti kabataan ket ti panangipangato iti kamulatan da kagiddan ti panangpatignay kadakuada kadagiti kongkreto a kampanya,” daytoy ti nailanad ni Ka Raniag, chairman ti maysa a munisipal a tsapter ti Kabataang Makabayan – Demokratiko A Timpuyog ti Agtutubo iti Kordilyera (KM-DATAKO) iti probinsya ti Kalinga.

Ni Ka Raniag, kas iti adu a kabataan iti sona a gerilya, ket nairuam a kanayon a makakitkita ti kakadua a Hukbo manipud pay laeng kaubing na. Malagip na dagiti salidummay nga isursuro dagiti kakadua, kasta met ti aktibo a kultural a trabaho tunggal sumangpet ti kakadua iti baryo da. Kagiddan ti panangisuro ti kakadua kadagiti kanta ket ti panangpatignay met kaniada nga ubbing tapno agproduksyon, agurnong ti bagas ken agkalap ti impormasyon kasilpo iti kabusor. Itugtugot met ni nanang na isuna kadagiti panagadal ken pulong a maangay iti baryo kasilpo iti kasasaad ti umili.

Idi nagturpos isuna ti hayksul, napan nagbirbirok ti nadumaduma a trabaho iti sentro gapu iti pagkasapulan iti kuarta. Maibilang kadagiti trabaho a sinerrek na ket ti panagweyter iti maysa a restaurant, panag-barker iti paradaan ti jeep, panagkonduktor iti jeep, ken dadduma pay. Pinadas na met laeng nga ag-small scale mining (SSM) iti sabali a munisipyo, ngem saan a nagbayag isuna ditoy gapu iti nakita na a nakaro a pananggundaway ti financier kadakuada, ken ti kinaadu ti mabayadan nu sumrek iti nasao nga SSM area.

Nagsubli isuna iti baryo tapno agkonsentra laengen iti panagtalon. Ditoy a nasabat na manen ti kakadua. Daytoy metten ti panawen a naayaban isuna para iti maysa a pormal a panagadal ti Ababa a Kurso iti Gimong ken Rebolusyon a Pilipino (AKGRP) kadua na ti dadduma pay a kabataan iti lugar. “Idiay kon a naawatan nu apay nga adda ti NPA ken apay nga agrigrigat kami latta uray kasano ti gaget mi,” kuna na. Tunggal agbase ti kakadua iti balay da, awan sarday ti panagsaludsod na kasilpo iti rebolusyon ken kasilpo iti kasasaad ti kabataan. Manipud idiay, aktibo a nagtignay inggana iti panag-organisa na kadagiti pada a kabataan.

“Idi damo ket narigat, gapu ta adda ti bain ko ken adda pay ti madlaw a panangtagibassit dagiti kabataan a kayat mi nga organisaen,” nayon ni Ka Raniag. Ngem nagpursigi latta isuna ken ti dua pay a kakadua na a da Ka Wigan ken Ka Mulong tapno maallukoy dagiti pada da a kabataan. Kadagiti

taripnong ti kabataan, kas iti panawen ti panagay-ayam ti basketball ken pulong ti Sangguniang Kabataan iti baryo ket isayangkat da dagiti panagadal kalpasan na. Uray dagiti estudyante, kas iti kabsat na a ni Ka Alena ket naallukoy na nga agpaorganisa ken mangbukel ti grupo ti KM-DATAKO iti uneg ti eskulaan da. Gundawayan da met laeng dagiti piknik ken tiempo ti trabaho a produksyon tapno mangted ti panagadal. Gapu ditoy, lima a grupo a pang-organisa ti kabataan ti nabukel da iti tallo a baryo. Kadagiti anibersaryo ti KM, Partido ken NPA, nagisayangkat da kadagiti operation pinta-operation dikit (OP-OD) kadagiti kalsada iti asideg ti baryo ken kabangibang a barbaryo.

Naisayangkat ti probinsyal a kumperensya ti KM-DATAKO iti maysa a sona a gerilya idiay Kalinga idi 2016. Dimmar-ay ditoy ti nasurok 150 a kabataan manipud iti nadumaduma a munisipyo ti probinsya. Adda met nag-atendar a naggapu iti syudad ti Baguio ken Metro Manila. Nasurok 30 ti dimmar-ay manipud iti munisipyo da Ka Raniag. Pinag-adalan da ti Espesyal a Kurso iti Nailian a Minorya (EKM-NM) ken Oryentasyon ken Pakasaritaan ti KM-DATAKO. Ditoy met laeng a nabukel ti probinsyal ken mano a munisipal a tsapter ti KM-DATAKO. Ni Ka Raniag ti nabutosan kas chairman ti maysa kadagiti munisipal a tsapter. Ditoy a mas nareppet ti panagtignay dagiti kabataan iti probinsya kasta met iti munisipyo da Ka Raniag.

Naited nga atas iti munisipal a tsapter da Ka Raniag ti panangpauneg iti panggimong a panagsukisok (SI) kasilpo iti kinasaknap ti panagmula ti Bt corn iti munisipyo, ken ti panangisaknap ti propaganda a

trabaho agraman ti text barrage ken panang-usar iti social media kas iti Facebook. Kasta met ti tuloy-tuloy a panagpalawa ti panag-organisa iti dadduma pay a baryo ken panagpasampa iti Hukbo. Iti las-ud ti maysa a bulan, nabukel da ti tallo a GP iti dua a baryo. Inaramid da daytoy babaen iti panangisayangkat ti cultural a trabaho. Iti naipakita da a kinaregta, uray dagiti kameng ti PKM ket naawis a kumuyog iti panagrikos da iti dadduma a baryo tapno agpropaganda ken ag-organisa. Aktibo da met a nakipaset iti nadumaduma

a kampanya ken tignay masa iti probinsya. Kabayatan na, agsagsagana da a makipaset iti panangisayangkat dagiti mannalon kadagiti programa ti agraryo a rebolusyon (agreb) iti munisipyo da – ti pananglaban iti usura wenno nangato nga interes iti pautang kadagiti mannalon nga agmulmula ti mais ken ti panangipangato ti tangdan dagiti mangmangged talon. Adu met laeng kadagiti kabataan ket makitegtegged kadagiti nalalawa a kamaisan iti munisipyo da iti nababa unay a sweldo.

Kalpasan ti innem a bulan, dua

a kameng ti munisipal a tsapter ti simmampa iti Hukbo.

Siaammo da Ka Raniag a rumbeng nga ipangato ti komitment nga agtignay para iti armado a pannakidangadang tapno ad-adu pay ti mapasampa da iti Hukbo. “Madama a mabukbukelen ti panggeddeng ko nga agpultaym iti Hukbo, nga isu ti karit kadakami a kabataan. Isunga bayat nga agsagsaganaak para ditoy a desisyon ket pimmaunegak pay iti Milisyang Bayan iti baryo mi,” pananggibus na. ✎

Dagiti biktima ti Martial Law, inpanawagan ti panangibalud kenni Imelda

“Tinakaw a kuarta isubli iti umili!” “Imelda ibalud!” Dagitoy ti panawagan dagiti biktima ti martial law iti Sandiganbayan anti-graft court tapno irupir ti panangipatungpal ti sentensia kenni dati a First Lady Imelda Marcos. Nangisayangkat ti piket dagiti aktibista ken biktima ti martial law idi Nobyembre 14 iti sango ti Sandiganbayan kalpasan ti pananghusga a nagbasol ni Imelda iti pito a kaso ti korapsyon. Nobyembre 9 idi naibaba ti desisyon ti nasao a korte nu sadino ket nasentensiaan isuna a mabalud iti las-ud ti 42-77 tawen gapu iti pito a kaso ti korapsyon. Nadesisyunan met laeng a saanen a mabalun a tumaray isuna iti aniaman a posisyon iti gubyrno.

Ni Imelda Marcos nga asawa ti diktador a Ferdinand Marcos ket nagbalin a kangrunaan a kakumplot iti panangitakder ken panangpondo kadagiti pribado a foundation idia Switzerland a naipanan dagiti tinakaw da a pondo ti pagilian.

Sinuportaran ti organisasyon a Samahan ng mga Ex-detainees laban sa Detensyon at Aresto (SELDA) ti nasao a panangsentensia ken inrupir da iti korte a rumbeng a dagus nga ibalud ni Imelda.

Inyebkas ti Solidarity of Peasants Against Exploitation (S O P - E x p l o i t a t i o n), organisasyon dagiti mannalon iti Ilocos, ti ragsak iti nasao a desisyon. “Daytoy ket balligi ti umili a nabayagen a maur-uray,” kuna ni Antonino Pugyao a tagapagsarita ti nasao a grupo. Nainayon na a saan a nagsarsardeng dagiti Marcos iti panagtakaw ti pondo ti gubyrno, kas iti ar-aramiden ni Imee Marcos a nadumaduma a transaksyon ti probinsyal a gubyrno ti Ilocos Norte kas iti panangusar ti pondo ti RA 7171 wenno tobacco excise tax tapno igatang kadagiti overpriced a

tricycle idi napalabas a tawen. Husto laeng a maawagan da nga agtatakaw, ken rumbeng nga itutuloy nga iwaragawag ti kinakorap daytoy a pamilya.

Agpada a kinundenar ti SELDA ken STOP-Exploitation ti panagduadua ti PNP nga arestaren ni Imelda, kasta met ti panangipalubos nga agbayad isuna ti P150,000 a piyansa. Nakuna met laeng ni Pugyao a “nu simple laeng a tao wenno kritiko ti gubyrno dayta, siguradon nga inarestar dan uray nu awan pay laeng kaso. Gapu ta ni Imelda ket nabaknang ken nasinged iti presidente, irasrason metten dagiti pulis ti kinabaket na ken dadduma pay a rason.”

Saanen a masdaaw dagiti biktima ti martial law iti takder ti PNP gapu ta nabayagen nga ik-ikkan ni Duterte ti ispesyal a panagtrato ti pamilya a Marcos.

Naibaga ti SELDA a ti nasao a desisyon ti Sandiganbayan ket istorikal a desisyon a masapul nga ipatungpal. Inpanawagan ti SELDA a masapul a takderan ti nasao a korte ti desisyon na ken saan a mabuteng iti kinasinged dagiti Marcos iti rehimen ni Duterte. ✎

Bagyo a Rosita, nangpakaro iti panagsagaba

Saan pay laeng a nakabawi dagiti umili ti Ilocos-Cordillera manipud iti napalabas a didigra nga impaay ti bagyo nga Ompong, nangipaay manen ti dakkel a perdi iti pagbiagan ti bagyo a Rosita idi Oktubre 30. Kakaruan a resulta daytoy a bagyo ket ti reggaay a napasamak idia Bgy. Banawel, Natonin, Mountain Province, a nakatayan ti nasurok 30 nga empleyado ken construction worker ti Department of Public Works and Highways (DPWH) a temporaryo a nagbakwit iti pasdek ti ahensya iti kangitingitan ti bagyo. Dimmanon met iti P1.39 bilyon ti kabuklan a perdi iti agrikultura ti intero nga Amianan a Luzon, ken nangapektar iti 4,921 a mannalon kadagiti probinsya ti Benguet, Ifugao, Kalinga, Mountain Province, La Union, Pangasinan ken dagiti probinsya iti kabangibang a Rehiyon 2 ken

3. Kangrunaan a nadadael dagiti kapagayan, kasta met dagiti mula a mais, kape, prutas ken nateng. Kasta met nga adu ti perdi iti sektor ti fisheries ken panagtaraken kadagiti dinguen.

Iti Cordillera, dimmanon iti 355 barangays ken 17,468 a pamilya ti naapektaran iti nasao a bagyo. 3,567 a balbalay ti dinalapus ti bagyo, no sadino ket 275 ti nakaro a naperdi bayat a 3,292 met ti partially damaged. Iti met Ilocos, 267 a balbalay met ti nakalak-am ti dadael. 164 a barangay ken 9,760 a pamilya met ti naapektaran iti nasao a bagyo.

Dadakkel a batbato ken dadduma pay a debris ti nagtinnag kadagiti nasao a pasdek ti DPWH manipud iti kangato a 500 metro ken nagdiretso iti Sifu River idi malem ti Oktubre 30. Kaaduan a natay iti nasao a pasdek ket mangmangged a naggapu iti

nadumaduma a lugar iti Cordillera ken Cagayan Valley, kas iti Aguineldo, Ifugao; Tabuk City, Kalinga; Baguio City, Abra, La Union ken Isabela. Immay dagitoy para iti konstruksyon ti dua nga annex building ken panagnayon ti mano pay a floor iti main building.

Malaksid pay ditoy, adda pay ti agarup 18 a tao ti natay idia Kalinga ken dadduma a paset ti Mountain Province ken Ifugao gapu met laeng iti panagreggaay ken pannakalmes idi panawen ti nasao a bagyo. Maibilang ditoy ti reggaay idia Barangay Batad, Banaue a nanggabur iti balay ti pamilya a Pinnay ken nakatayan ti uppat a kameng daytoy; ken ti reggaay iti dua a barangay idia Lubuagan, Kalinga a nakatayan ti tallo nga ubbing. Adda met laeng ti maysa a mangmangged ti kalsada a natay idia Banaue

....suruten iti panid 9

Awan sarday ti pammadakes kadagiti organisasyon masa iti Ilocos ken Cordillera

Agultuloy a kunkundenaren dagiti progresibo a grupo iti Ilocos ken Cordillera ti umir-irteng a panangpadakes, panagpangta ken hasment kadagiti organisasyon ti mannalon, kababaihan ken kabataan iti nadumaduma a lugar kadagiti rehiyon. Kangrunaan a porma dagitoy ti dakes a propaganda wenno red-tagging, surveillance ken pilit a panagpasurrender, kas iti napadasan dagiti umili ti Ifugao, Ilocos Sur ken kabataan ti Baguio City.

Panangpadakes kadagiti organisasyon masa.

Nainaganan dagiti lider-mannalon ken dadduma pay a sibilyan kas “Dagiti NPA iti ili ken syudad,” “Recruiter iti eskuelan/ IFSU,” “NPA kontak,” kadagiti fliers a nakita ti umili ti Lamut, Ifugao nga agkaiwara iti sango ti istasyon ti pulis iti nasao a munisipyo idi Oktubre 11. Dagiti nainaganan ket kameng dagiti organisasyon nga Ifugao Peasant

Movement (IPM) ken ti Ububbon di Binabai ad Ifugao (UBI), ken aktibo kadagiti kampanya para iti panaglaban iti peste ti kamote, panaglaban kadagiti panaglabsing iti karbengan-tao ken panag-organisa kadagiti mannalon. Malaksid idia Lamut, naiwaras met laeng dagitoy kadagiti kabangibang a probinsya ti Isabela ken Nueva Vizcaya. Malagip a nagturong iti brutal a panangpatay kadagiti lider-masa

a kas kenni William Bugatti idi 2014 ken ni Ricardo Mayumi idi Marso daytoy a tawen ti kastoy a panangpadakes kadagiti lider-masa ken aktibista iti probinsya.

Inwaragawag ti grupo a Youth Act Now Against Tyranny (YANAT) Baguio-Benguet chapter iti sesyon ti konseho ti Baguio City ti hasment nga ar-aramiden ti Baguio City Police Office (BCPO) laban kadagiti progresibo a grupo iti kabataan a paset ti

inuulbod a “Red October” nga istorya ti rehimen a Duterte. Iti meme nga in-post ti BCPO iti social media page a “BCPO Kasangga Mo,” binirngasan na dagiti organisasyon a Kabataan Partylist, Anakbayan, National Union of Students of the Philippines, College Editors Guild of the Philippines, League of Filipino Students (LFS), ken dadduma pay kas terorista ken rekruter para iti parparbo a “Red October” a plano. Naipalkat met laeng iti nasao a post ti ladawan dagiti nasyunal a lider dagitoy nga organisasyon. Daytoy a produkto ti imahinasyon ti rehimen ken AFP-PNP ket plano kano ti CPP tapno padisien ni Duterte iti turay. Nangipila ti reklamo iti Commission on Human Rights (CHR)-Cordillera dagiti nasao nga organisasyon laban iti daytoy nga aramid ti BCPO. Inpaayab met ti Baguio City Council ti BCPO idi Nobyembre 26 tapno agpalawag kasilpo ditoy nga isyu.

Nakuna ni Marben Panlasiqui, convenor ti YANAT a malaksid kadagiti social media posts, agresibo nga iyar-aramid met laeng dagiti puersa ti pulis dagiti oryentasyon ken seminar iti nadumaduma a kolehiyo ken unibersidad. Kadagitoy nga aktibidad, ipabpabuya da dagiti pabuya a kas iti “Safety and Security” ken “Know Your Enemy” a mangbirbirngas kadagiti lehitimo a grupo a kritiko dagiti manangidadanes ken mananggundaway a patakaran ti gubyrno kas

prente ti Communist Party of the Philippines-New People’s Army-National Democratic Front of the Philippines (CPP-NPA-NDF).

Puersado a panagpasurender.

Naiparada kas kameng ti “komunista-terorista a grupo” ni Rene Tawagen, dati a kagawad ti Barangay Bugnay, Galimuyod, Ilocos Sur ken kameng ti organisasyon ti mannalon a nakapauneg iti Solidarity of Peasants Against Exploitation (STOP-Exploitation). Malaksid pay kaniya, sangapulo a kabataan ken 17 a mannalon ti pilit a pinasurender ti militar. Iti panangilanad ti maysa a residente, pinilit dagiti kameng ti 81st IB isuda nga umatendar iti pamiting ti militar idi Setyembre 24, ken ditoyen a naayaban dagiti nagnagan da ken pinilit nga agsapata da kas “surenderi” iti sango dagiti opisyal ti barangay. Ti kaubingan kadagitoy a pilit a napasapata ket agtawen

ti 11. Iti met kabangibang a baryo ti Barangay Legazpi, siyam a kabataan met ti pilit a pinasurender ti 81st IB nga agiyar-aramid ti Community Support Program kadagiti nasao a baryo. Minandaran met laeng ti 81st IB dagiti nasao a ‘surenderi’ nga agreport iti battalion headquarters da idiy Barangay Bugbuga, Sta. Cruz idi Setyembre 30. Tallo a bulanen a nakakampo dagiti puersa ti 81st IB iti sumagmamano a baryo ti Galimuyod manipud Hulyo.

Idiy met Ifugao, 23 a mannalon ti pilit a naiparang kas ‘nagsurender’ a kameng ti BHB idiy Lagawe iti maudi a lawas ti Nobyembre. Daytoy ket kasaruno ti napasamak a rinnupak dagiti kameng ti BHB ken puersa ti 54th IB idiy Bgy. Namal, Asipulo.

Panangipila iti parbo a kaso kadagiti lider-kababaihan.

Uppat a lider-kababaihan ti kinasoan ti AFP ken gubyrno kadagiti parbo a kaso kas paset ti panangkriminalisa kadagiti progresibo nga organisasyon. Maysa kadagitoy, ni Rachel Mariano, ti naibalud manipud idi Setyembre. Ni Mariano ket Health and Program Desk Coordinator ti Community Health Education Services and Trainings in the Cordillera Region (CHESTCORE). Ti CHESTCORE ket grupo dagiti community health workers a mangisaysayangkat kadagiti pangsalun-at a panagsanay kadagiti sulsulineka a baryo ti Cordillera. 📌

....Bagyo a Rosita manipud panid 8

idi natinnag ti backhoe nga imanmanehar na bayat nga agdaldalus ti nagaburan a kalsada idiy Banaue. Maysa met a mannalon ti naanod iti napigsa a karayan idiy Barangay Poblacion, Lacub, Abra bayat nga agballasiw iti maysa a rangtay. Dua a sibilyan ti mabirbirok kadagiti Barangay Lias ken Kalew, Barlig, Mountain Province.

Adu met nga impraistraktura ken taltalon ti nadadael iti rehiyon. Basar kadagiti inisyal nga

ulat, 15 nga ektarya ti paypayaw ti nagaburan idiy munisipyo ti Tanudan, Kalinga. Nalayus met ti Dacalan Elementary School ken Lubo Elementary School iti nasao nga ili idi dimmakkel ti Karayan Chico, a nangperdi iti lima a classroom ken maysa a library. Nagaburan ti kaaduan a kalsada iti intero a Cordillera kas resulta daytoy a bagyo. 📌

MANUEL KOMIKS

KUMPLETOEN TAYO TI DATON KADAGITI MARTIR TI REBOLUSYON!

Pagtitinnulongan tayo a kumpletoen ti libro nga idaton ti Partido Komunista ti Pilipinas ken Bagong Hukbong Bayan iti Ilocos-Cordillera para kadagiti amin a banuar ti rebolusyon. Maawis ti amin a kapamilya, kabagian ken gagayyem dagiti banuar ti rebolusyonaryo a tignayan nga agipatulod iti ladawan ken ti pudno a nagan dagiti kakadua a nagmartir. Kasta met ti panangipatulod kadagiti daniw, drowing ken dadduma pay a daton kadagiti ipatpateg tayo a martir. Ipatulod amin dagitoy iti kaasitgan a yunit ti BHB iti lugar yo.

Bilang

Ka Tala

*Di nagsisimula, di nauubos, di natatapos.
May una at huli,
Ngunit di pa nararating ang katapusan.
Bagay na hilig aralin,
Ng nilalang na nakadiskubre
Kung pa'no maintindihan,
Mapakinabangan at
Magagamit na palatandaan.
'Ayun nga'
Tumatanda ka na
At di malayong susunod ang iba.*

*Tulad niya, siya, siya
At lahat tayong humihinga*

*Ngunit numero ng bawat isa
Ay di kailanman itinatakda
'Di Diyos, Bathala, ni Tadhana
ang makapagsasabi ng "Tapos na"
'di manunulat, 'di makata
Ni kaaway ng kilusan at masa
Dahil tayo'y walang katapusan
Ang ating bahagi ay mananatili,
Kahit bangkay ay nasa libingan.*

*Mga numerong nag-alay ng higit
Kaysa lahat ng numerong nabanggit
Dahil karangala'y 'di batay sa bilang
Ng kahit ilang ambag sa digmaan
At sa 'ting gintong karanasan
Higit pa sa bilang ang ating ipagdiriwang
Kundi ang mga tagumpay at kabiguan
Na siyang nagpapatatag sa'ting kilusan*

*Hala,
At ating paramihin at patatagin
Ang ating bilang
At maligayang ika-50 na kaarawan
sa namumuno sa ating mapagpalayang kilusan*

